Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking

Europese Verordening (EU) 2019/1009 – Product Fertiliser Regulation

Oktober 2024

Disclaimer

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking heeft de grootste zorg besteed aan de publicatie van deze brochure, maar kan in geen geval gehouden worden tot een resultaatsverbintenis of andere aansprakelijkheid mochten vergissingen aan haar waakzaamheid ontsnapt zijn.

Deze brochure werd opgesteld op basis van een vrije vertaling van de van toepassing zijnde wetgeving. Het VCM vzw kan in geen geval aansprakelijk gesteld worden voor eventuele gevolgen bij het toepassen van de voorschriften zoals ze in deze brochure zijn weergegeven.

Copyright

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt zonder de schriftelijke en uitdrukkelijke toestemming van het VCM vzw.

Vlaams coördinatiecentrum Mestverwerking – vzw VCM
Katelijnepoort Business Center, Baron Ruzettelaan 1 BO.3
www.vcm-mestverwerking.be
info@vcm-mestverwerking.be

De Europese verordening 2019/1009 of de '**Product Fertiliser Regulation**' werd goedgekeurd op 5 juni 2019 en vervangt de meststoffen verordening 2003/2003. De nieuwe verordening heeft betrekking **op alle soorten meststoffen** zoals minerale en biologische meststoffen, bodemverbeteraars, groeistoffen, enz.

VO 2019/1009 omvat nieuwe regels om **meststoffen op de Europese markt** te plaatsen. De verordening harmoniseert de normen uit fosfaten, organische en secundaire grondstoffen in Europa, alsook de maxima voor een reeks van verontreinigde stoffen (contaminanten, zoals Cd) in minerale meststoffen worden geharmoniseerd. Daarnaast zijn er etiketteringsvoorschriften die nageleefd moeten worden. Wanneer aan alle voorwaarden wordt voldaan, kan het product een '**CE-label**' verkrijgen waardoor het overal **in de EU vrij verkocht mag worden**.

Binnen de verordening worden '**Product Function Categories' (PFC) en 'Component Material Categories' (CMC)** gedefinieerd. Eindproducten die **voldoen** aan de voorwaarden van **een PFC** (bv. Vloeibare organische meststof) en **enkel uitgangsmaterialen** bevatten **behorende tot 1 of meerdere CMCs** (bv CMC10 – Afgeleide producten in de zin van verordening (EG) Nr. 1069/2009) kunnen een **CE-label** krijgen. Het CE-label garandeert landbouwers dat de meststof **een minimumgehalte aan nutriënten** heeft en dat het **product veilig** is voor gebruik. Het volgen van deze verordening om meststoffen op de markt te brengen is **vrijblijvend**. Meststofproducenten zonder CE-label kunnen hun producten nog altijd op de eigen, nationale markt afzetten.

CMC10: afgeleide producten in de zin van Verordening (EG) nr.1069/2009

Producten resulterend uit **mestverwerking vallen onder de categorie CMC10** – Afgeleide producten in de zin van Verordening (EG) nr. 1069/2009 - indien dit het **eindpunt in de productieketen** is voor deze producten (Deze producten worden geacht het eindpunt te hebben bereikt **als organische meststof en/of bodemverbeteraars**). Voorwaarden voor mestverwerkingsproducten om hun eindpunt te bereiken, werden vastgelegd in de **gedelegeerde Verordening (EU) 2023/1605**. Verwerkte mest en verwerkte insecten mest die voldoen aan onderstaande eisen worden toegelaten:

- Zij zijn afkomstig van een bedrijf voor afgeleide producten voor toepassingen buiten de voederketen, van een biogas of composteerinstallatie of van een bedrijf voor de vervaardiging van organische meststoffen en bodemverbeteraars.
- Zij hebben een **warmtebehandeling** ondergaan waarbij gedurende ten minste **60 minuten** een **temperatuur** van ten **minste 70 °C** is aangehouden en zij hebben een behandeling ondergaan waarbij sporenvorming en toxinevorming worden onderdrukt, wanneer deze als een relevant gevaar worden geïdentificeerd.

- Representatieve monsters van de mest, die tijdens of onmiddellijk na de verwerking in het bedrijf worden genomen om het proces te bewaken, moeten aan de volgende **normen** voldoen:
    - Escherichia coli: n = 5, c = 5, m = 0, M = 1 000 in 1 g,
    - Enterococcaceae: n = 5, c = 5, m = 0, M = 1 000 in 1 g

  en representatieve monsters van de mest, die tijdens de opslag bij het productiebedrijf of de biogas- of composteerinstallatie of bij de uitslag van die mest uit de betrokken bedrijven worden genomen, moeten aan de volgende norm voldoen:
    - Salmonella: geen in 25 g: n = 5, c = 0, m = 0, M = 0
- Zij moeten **zo opgeslagen** worden dat **verontreiniging of secundaire besmetting** en vochtigheid na behandeling tot een **minimum worden beperkt**.

Aanvullend moet de verwerkte mest een **aanvullende verwerking** ondergaan waardoor aan ten minste 1 van de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Ten minste **90% van de droge massa** van het materiaal kan door een **zeef** met een **maaswijdte van 0.25mm.**
- Het materiaal is **onder druk gepelletiseerd**, **gedroogd** bij een temperatuur van **meer dan 100°C** of heeft een gelijkwaardig proces ondergaan dat garandeert dat het **gehalte** aan **levensvatbare onkruidzaden en plantpropagulen** in de verwerkte mest **niet meer dan drie eenheden per liter bedraagt.**
- Het materiaal voldoet aan ten minste 1 van de **stabiliteits-criteria** van punt 5 van CMC3.

Deze extra verwerkingstappen zijn nodig opdat EU – bemestingsproducten die verwerkte mest bevatten gedurende langere periodes **dezelfde nutriëntengehaltes behouden**, dat het gehalte aan levensvatbare **onkruidzaden of plantpropagulen beperkt** blijft en dan de **emissie van nutriënten** naar het milieu ten alle tijden **beperkt** blijven.

De mest mag ook niet meer dan **6mg/kg drooggewicht aan PAK_{16}** bevatten en moet worden opgeslagen op een wijze die deze tegen neerslag en direct zonlicht beschermt. Verder zijn er ook nog **voorwaarden voor toegelaten technieken** en **toegelaten toevoegingsmiddelen** voor verwerking. Dit wordt allemaal in detail vermeld in de **gedelegeerde verordening (EU) 2024/1682** ter aanvulling van de verordening (EU) 2019/1009. Deze laatste verordening is bindend sinds **02/07/2024**.

CMC3: Compost en CMC5: Ander digestaat dan digestaat van verse gewassen

Compost en digestaat van dierlijke mest mogen **onder bepaalde voorwaarden** gebruikt worden in EU-bemestingsproducten. De compost moet geproduceerd zijn in overeenstemming met de voorwaarden die zijn vastgesteld in artikel 32 van Verordening (EG) nr. 1069/2009. Dit wilt zeggen dat maatregelen om **risico's voor de volksgezondheid** en diergezondheid te voorkomen genomen moeten worden en dat het product afkomstig

moet zijn van een erkende of **geregistreerde inrichting** zodat de productie op een gecontroleerde en gereguleerde manier gebeurd. Verder moet er een **duidelijk eindpunt** zijn na het verwerken, zodat het product niet meer als risicomateriaal te beschouwen is. De producten die een duidelijk eindpunt kennen als organische meststoffen en bodemverbeteraars zijn de volgende (naar Verordening (EU)2023/1605):

Residuen die voortkomen uit de transformatie van dierlijke producten in een biogasinstallatie en door compost:

- De biogas installatie/compostinstallatie beschikt over een pasteurisatie-/ontsmettingstoestel waarmee een **temperatuur van 70°C minstens gedurende een uur** kan aangehouden worden. Afwijkingen zijn mogelijk.
- De installatie zich op zo een afstand te bevinden dat er geen onaanvaardbaar risico is voor de overdracht van op mens of dier overdraagbare ziektes en moet **volledig fysiek gescheiden** zijn van de **dieren**, hun voeder en het strooisel.
- De noodzakelijke **analyses** moeten via **erkende normen** genomen worden in een eigen laboratorium of in een laboratorium erkend door de bevoegde autoriteit.
- Verschillende **hygiëne-eisen** zijn van toepassing, zie bijlage V, hoofdstuk 2 van Verordening (EU) nr. 142/2011.
- Maximum waarden voor pathogenen mogen niet overschreden worden.

Ammoniumnitraat en ammoniumsulfaat – RENURE producten

Ammoniumnitraat en ammonium sulfaat kunnen indien deze het **eindpunt** bereikt hebben vallen onder de **CMC15 – Teruggewonnen zeer zuivere materialen**. Deze moeten echter aan enkele vereisten voldoen:

- Van het DS-gehalte moet minstens **95% zuiver** zijn
- Het zuivere materiaal mag een maximaal gehalte van **0.5% organische koolstof** op het DS-gehalte hebben.
- Het zuivere materiaal mag **maximaal** volgende **gehalte verontreinig** hebben:
  - 6 mg/kg droge stof polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK16)
  - 20 ng WHO-toxiciteitsequivalenten/kg droge stof ploychloordibenzo-*p*-dioxinen en ploychloordibenzofuran (PCDD/PCDF)
  - 400 mg/kg droge stof totaal chroom
  - 2 mg/kg droge stof thalium
- Het zuivere materiaal heeft vereisten ten aanzien van *salmonella*, *E. coli* en *Entereococcacea* gehaltes.

op het moment dat dit document opgesteld werd is er nog geen duidelijkheid omtrent het bereiken van een eindpunt voor ammoniumnitraat en ammoniumsulfaat in verordening (EG) 1069/2009.

Conclusie

Door de gedelegeerde verordening 2023/1605 en de gedelegeerde verordening 2024/1682 mogen verwerkte mestproducten, insectenmest, compost, digestaat en as afkomstig van categorie 2- en categorie 3-materiaal onder bepaalde voorwaarden gebruikt worden voor de productie van CE-meststoffen. De belangrijkste voorwaarde is dat deze producten hun **eindpunt hebben bereikt**, wat doorgaans wordt bereikt door verwerking met de standaardmethode, waarbij **verhitting tot minimaal 70°C gedurende 1 uur vereist** is. Alternatieve verwerkingsmethoden en temperatuurbehandelingen zijn momenteel nog niet voldoende (Tabel 1). Over RENURE – producten is nog geen duidelijkheid.

Tabel 1: Overzicht gebruik dierlijk mest en verwerkte mest volgens de Product Fertiliser Regulation

CMC3 - Compost	Dierlijke mest kan onder voorwaarden gebruikt worden als grondstof (verordening 2023/1605)
CMC5 - Ander digestaat dan digestaat van verse gewassen	Dierlijke mest kan onder voorwaarden gebruikt worden als grondstof (verordening 2023/1605)
CMC10 – Afgeleide producten in de zin van verordening (EG) 1069/2009	Verwerkte mest kan onder voorwaarden gebruikt worden als grondstof (Verordening 2023/1605 en Verordening 2024/1682)
CMC15 – Teruggewonnen zeer zuivere materialen	Renure producten zoals ammoniumnitraat en ammoniumsulfaat zouden kunnen gebruikt worden indien het eindpunt bereikt is. Anno 2024 is het niet duidelijk of deze producten het eindpunt bereikt hebben volgens verordening (EG) 1069/2009

Verder heeft de Europese Commissie een **document** uitgegeven over het labelen van bemestingsproducten in de VO 2019/1009. In het document worden de **verplichtingen rond de etikettering, info over de opslag- en gebruiksinstructies**,… weergegeven. Ook worden voorbeelden van labels voor de verschillende soorten EU-bemestingsproducten gegeven. Deze labels kunnen gebruikt worden door producenten om hun eigen etiketten te ontwerpen. Het document en de voorbeeldetiketten zijn vertaald in alle officiële Europese talen (behalve Gaelisch).

De verordening is van toepassing met ingang van **16 juli 2022** en is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

CONTACT

Voor meer inlichtingen of eventuele vragen over deze brochure kunt u terecht bij het VCM-secretariaat:

VCM vzw – Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking
Baron Ruzettelaan 1 B0.3
B – 8310 Brugge
Tel. +32(0)50 73 77 72
info@vcm-mestverwerking.be

Website: www.vcm-mestverwerking.be